

Modum kommune
Rådhusveien 1
3370 VIKERSUND

Saksbehandler, innvalgstelefon
Ane Igland Hellerslia, 32266859

Dispensasjon til hogst i kantsone langs Bergsjø og Sønstebybekken i Modum kommune

---

Statsforvalteren i Oslo og Viken gir Modum kommune dispensasjon til å fjerne trær i kantsone langs Bergsjø og Sønstebybekken på gbnr. 35/1 og 33/1 i Sønsteby, Modum kommune. Formålet med tiltaket er å bedre fremkommeligheten, slik at det kan bygges ny reservevannforsyning til Modums kommunale vannverk.

Vedtaket om dispensasjon er fattet med hjemmel i vannressursloven § 11 tredje ledd, og er gitt med vilkår. Vedtaket kan påklages til NVE.

Vi viser til søknad mottatt 14.11.2022 om dispensasjon til å fjerne kantvegetasjon langs vassdrag. Statsforvalteren i Oslo og Viken var på befarings med Modum kommune 18.11.2022.

Bakgrunn

Modum kommune skal bygge ny reservevannforsyning til det kommunale vannverket. Kommunen har per i dag ingen tilfredsstillende reservevannkilde. Modum kommune har valgt Bergsjøen som kilde for reservevannverket. Hensikten med hogsten er å få bedre oversikt og detaljplanlegge anleggene med blant annet grunnundersøkelser. I tillegg er formålet med hogsten ved pumpestasjonen at det skal være mulig å legge til med båt, samt at senere uttrekking av sugeledning og andre nødvendige arbeider kan gjennomføres. Kommunen planlegger at kantsonen langs Bergsjøen kan reetablere seg etter arbeidene i området er ferdig. Langs Sønstebybekken planlegger kommunen at kantsonen skal holdes permanent nede og at det skal bygges vei, VA og høyspent på området. Kommunen søker om å fjerne ca. 40 meter skog langs Bergsjø og ca. 40 meter langs Sønstebybekken. Kommunen beskriver at det på de omsøkte strekningene skal hogges all skog, og på begge sider av vassdraget. Kantsonen for øvrig langs vassdraget forblir urørt.

Lovgrunnlag

Kantsoner langs vassdrag er sikret gjennom vannressursloven § 11. I første ledd heter det at «langs bredden av vassdrag med årssikker vannføring skal det opprettholdes et begrenset naturlig

vegetasjonsbelte som motvirker avrenning og gir levested for planter og dyr». Det følger av tredje ledd at vassdragsmyndighetene i «særlige tilfeller» kan gi dispensasjon fra kravet om kantsone. Statsforvalteren er vassdragsmyndighet i denne saken, jf. forskrift om hvem som skal være vassdragsmyndighet etter vannressursloven, nr. 2. Avgjørelsen av om det skal gis fritak må bygge på en totalvurdering av alle fordeler og ulemper knyttet til å fjerne kantvegetasjon langs vassdrag. Dispensasjon forutsetter at ulempene ved å opprettholde kantsonen er vesentlig større enn fordelene. Ved dispensasjon kan Statsforvalteren gi vilkår om hvordan hogsten skal gjennomføres for å sikre den biologiske funksjonen i kantsonen.

Ifølge naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Prinsippene som skal tas i betraktning er vitenskapelig kunnskapsgrunnlag, føre-var-prinsippet, samlet belastning, tiltakshaver skal betale, og miljøforsvarlige teknikker.

Dersom en skogeier er sertifisert, plikter vedkommende å følge krav fastsatt i Norsk PEFC Skogstandard. Skogstandard setter bl.a. kravspesifikasjon for hvordan skogdrift i kantsonen skal utføres, se pkt. 24. Hogst skal utføres slik at vannkvaliteten i vassdrag sikres, samt at kantsonen skaper levesteder for arter som har naturlig tilhold ved eller i vassdraget. Også forskrift om bærekraftig skogbruk har bestemmelser om miljøhensyn som skal ivaretas ved skogbrukstiltak.

Statsforvalterens vurdering

Vurdering etter vannressursloven

Kantsoner er generelt viktig langs vassdrag for akvatisk liv og arter som lever langs elvebredden. Kantvegetasjon verner mot avrenning fra land, gir skygge, samt reduserer erosjon.

Bergsjø har ID 012-4966-L i databasen Vann-Nett. Innsjøen er karakterisert som middels stor, moderat kalkrik og klar. Den økologiske tilstanden er «god», mens den kjemiske tilstanden er «udefinert». Sønstebybekken nedstrøms dam Sønsteby kraftverk har ID 012-3270-R. Elva er karakterisert som middels stor, moderat kalkrik og klar. Den økologiske tilstanden er «god», mens den kjemiske tilstanden er «udefinert».

Kantsonen langs vassdragene består primært av løvtrær med innslag av gran. Løvskog er svært positivt med tanke på plante- og dyreliv. Langs bekken planlegges det å bygge vei, VA og høyspent og kantsonen vil dermed ikke reetablere seg. Langs Bergsjøen vil kantsonen imidlertid kunne reetablere seg etter arbeidene er ferdige, om 2-3 år.

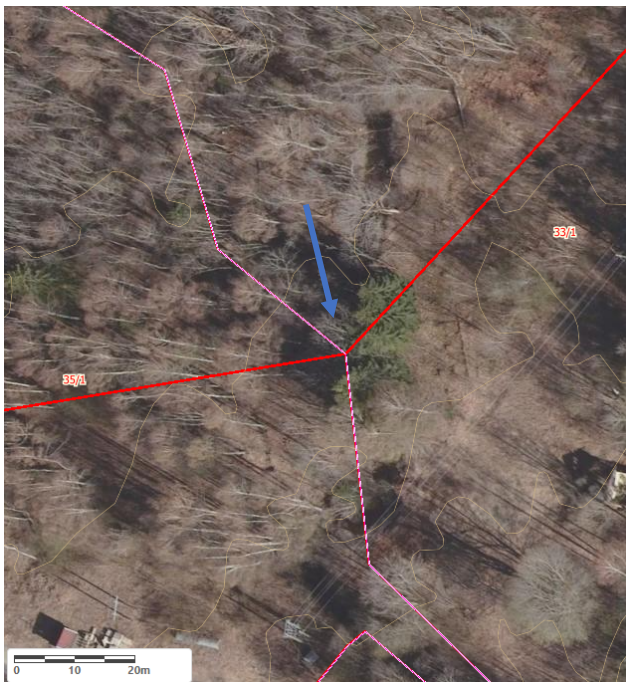
Ved hogst langs kantsonen vil Modum kommune kunne bygge ny reservevannforsyning, som er et samfunnsnyttig tiltak. Fordelene med hogst langs Sønstebybekken og Bergsjøen vurderes å være større enn ulempene, og dispensasjon til hogst i kantsonene gis. Det settes vilkår til hogsten.

Vurdering etter prinsippene i naturmangfoldloven

Begge feltene hvor det er søkt om hogst av kantsonevegetasjon ligger helt inntil grensen for Vassbonn naturreservat. Det følger av naturmangfoldloven § 49 at det skal legges vekt på hensynet til verneverdiene ved avgjørelsen av om det skal gis tillatelse til virksomhet som kan innvirke på verneverdiene i et verneområde. Vassbonn naturreservat omfatter en frodig vik sør i Bergsjø, med mudderbanke, sumpmark, rik sumpskog og gråor-heggeskog. Til tross for et begrenset areal er den frodige sumpmarka et viktig hekke- og leveområde for en rekke fuglearter, herunder knoppsvane, grågåås, toppdykker og gråspett, samt sothøne, sanglerke, stær som henholdsvis er registrert som sårbar (VU) og nær truet (NT) på den norske rødlista for arter.

De planlagte tiltaksfeltene for kantsonehogsten ligger svært tett på grensen på naturreservatet, og på befaring 18.11.2022 ble det ikke funnet grensemarkeringer for verneområdet i felt. Det ble imidlertid funnet en markør for eiendomsgrense, som også markerer knekkpunkt for verneområdegrensen, se figur 1. Vi ber kommunen forholde seg til denne grensemarkøren samt GPS-utstyr med tilstrekkelig nøyaktighetsgrad ved arbeid i felt, for å sikre at det ikke forekommer hogst innenfor verneområdet. Dette gjelder også det andre tiltaksområdet som grenser til naturreservatet lenger nord. Som markert med blå pil i figur 1 ligger blant annet en ask (EN, sterkt truet på rødlista) rett innenfor grensene til verneområdet, og denne skal ikke berøres av tiltaket. Dersom det skal fjernes vegetasjon innenfor verneområdet vil dette være søknadspliktig, jf. verneforskriften § 3 bokstav a. Det må da sendes inn en ny søknad hvor det redegjøres konkret for hvilke trær innenfor verneområdet som det er behov for å fjerne, samt planlagt gjennomføringstidspunkt og metode for arbeidet og håndtering av hogstavfall.

Figur 1: Flyfoto av det ene planlagte tiltaksområdet for hogst i kantsonen. Grensen til verneområdet er markert med rød heltrukken linje, og eiendomsgrensen er markert med rosa heltrukken linje. Ask innenfor verneområdet er markert med blå pil.

Søknaden har blitt vurdert etter prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12, jf. § 7. Vi har kjennskap til verneområdet gjennom arbeidet med verneprosessen, kartlegginger, samt databasene Artskart fra Artsdatabanken og Naturbase fra Miljødirektoratet. Vi regner derfor kravet om et godt kunnskapsgrunnlag, jf. § 8, som oppfylt, og legger til grunn at det foreligger nødvendig informasjon om naturverdiene og tiltaket. Førre-var-prinsippet, jf. § 9, er derfor ikke anvendelig i dette tilfellet. Den samlede belastningen etter § 10 anses som begrenset. Tiltakshaver plikter å utføre tiltaket med best mulig teknikk for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet, jf. § 12. For å sikre at hensynet til verneverdiene blir ivaretatt settes det vilkår om at det skal benyttes GPS-utstyr med tilstrekkelig nøyaktighet og grensemarkør for å sikre at hogsten i sin helhet foregår utenfor verneområdet.

Forutsetninger for tillatelsen

Statsforvalteren i Oslo og Viken er kjent med at kommunen har gjennomført hogst av kantsoner uten først å ha innhentet dispensasjon fra Statsforvalteren. På befaringen forklarte Modum kommune at den ikke-omsøkte hogsten ikke overlapper områdene som det nå er søkt om. Statsforvalteren kan ikke gi tillatelse med tilbakevirkende kraft etter vannressursloven § 11, så denne dispensasjonen gjelder bare for trær som fremdeles står i kantsonen.

Vedtak

Statsforvalteren gir Modum kommune dispensasjon til å fjerne ca. 40 meter skog langs Bergsjø og ca. 40 meter langs Sønstebybekken, i Modum kommune.

Vedtaket er fattet med hjemmel i vannressursloven § 11 tredje ledd. Vedtaket om dispensasjon gjelder på følgende vilkår:

- Hogsten og bortkjøringen av trærne skal gjennomføres så skånsomt som mulig.
- Unødvige skader på bredden, som kan øke faren for erosjon, eller som kan føre til forringelse av vassdraget, skal unngås.
- Det må ikke ligge igjen hogstavfall i vassdraget slik at det kan oppstå hindringer for vannets frie vei. Trevirke kan ikke flises opp på stedet, men må kjøres bort.
- Det må brukes utstyr som sikrer at det ikke ved et uhell hogges noe innenfor verneområdet.
- I kantsonen langs Bergsjøen skal det legges til rette for etablering av en flersjiktet kantsone med løvtrær.
- Det må sikres at den eller de som utfører tiltaket er kjent med og har forstått planene og forutsetningene for tillatelsen.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages av sakens parter etter andre med rettslig klageinteresse i henhold til forvaltningsloven § 28. Fristen for å klage er tre uker fra underretning om vedtak er kommet frem, eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket, jf. § 29. Klagen skal sendes til Statsforvalteren i Oslo og Viken, men vil bli behandlet av NVE. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes, jf. § 32.

Med hilsen

Andreas Røed
seniorrådgiver
Klima- og miljøvernavdelingen

Ane Igland Hellerslia
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Viken Skog SA

Hvervenmoveien 47

3511

HØNEFOSS